

Gullan och Bosse har fått intresserade ungdomar omkring sig på SACO-mässan.

Foto Arne Stråby

**"Inbjudan/Kallelse
till Riksförbundet VISIRs
förbundsmöte 2008 ,
lördag - söndag den 17 - 18 maj i Mora.
Program, och övrig information kan
erhållas från kansliet i början av 2008.
Alla medlemmar hälsas varmt välkomna!"**

**Nästa nr av VISIR Aktuellt
kommer i april 2008.
Välkomna med idéer,
text och bilder till kansliet,
före 15 mars 2007**

En trevlig och rökfri jul önskas alla vänner i VISIR

Förbundsordföranden har ordet:

Världen förändras ständigt och så även tobakspolitiken i Sverige.

VISIR har nyligen tagit del av regeringens beslut av den 18 oktober 2007 om att skapa en särskild funktion i Regeringskansliet om att samordna alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken. Regeringen beslutade också att inrätta ett råd för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor.

Rådet skall enligt uppgifter i pressen bestå av forskare, myndighetschefer och representanter för Sveriges kommuner och landsting samt frivilligorganisationer med flera. Det skall verka som rådgivare åt regeringen i frågor om alkohol, narkotika, dopning och tobak.

I skrivelse till Folkhälsominister Maria Larsson framhåller VISIR att vi önskar vara med i detta råd.

VISIR är en väl inarbetad organisation som har funnits sedan 1974. Vårt arbete går idag ut på att motverka allt tobaksbruk. Vi sprider upplysning om tobakens hälsoskador genom vår tidning VISIR-Aktuellt, genom artiklar i

pressen och genom personliga framträdanden, skapar debatt och utövar påverkan på politiska processer i demokratiska församlingar och på myndigheter. Bland våra medlemmar har vi professionell expertis inom medicinska specialiteter, naturvetenskap, teknologi, ekonomi, undervisning, humaniora m.m. Vi har medlemmar med erfarenhet från arbete i landsting och vi är beredda att delta i utredningsarbete.

Vi har ägnat oss åt att följa upp tobakslagen om säljförbud till ungdomar under 18 år, rökning på teater-scener och i TV, möjlighet till rökavvänjning i offentlig regi och att motverka passiv rökning i allmänhet. Av särskild vikt är att skydda blivande mödrars foster, att skydda barn mot nikotinoxponering vid amning och mot passiv rökning.

Det sker även långsamma förändringar i tobaksbruket. Antalet rökare har minskat men antalet snusare har ökat med ca 30 procent sedan 1998. Tobaksindustrin ökar aggressivt sin marknadsföring av snus sedan förbudet att röka på serveringsställen infördes. Det är en bestickande propaganda för snus: det är bättre för hälsan att snusa än att röka, för det ger inte cancer. Detta understöds beklagligtvis

Bengt Rosengren,
förbundsordförande i VISIR.
e-post: bengt.rosengren@spray.se

av att cancervarningen på snusdosorna har tagits bort, då man inte observerar cancer i munhålan på de ställen där prillan ligger. Skälet kan vara, att man här lätt upptäcker förstadiet till cancer, som enkelt kan opereras bort, och då inte registreras som cancer. Nikotinet i snuset ger dock sina hälsoskador. Det medför ökad risk för diabetes och hjärt- och kärlförändringar. Vidare dör snusare oftare i hjärtinfarkt som de som inte använder tobak och snusare får dubbelt så ofta cancer i bukspottkörteln än icke snusare. Nikotinet kan även ge nervskador hos foster. Snusare löper också ökad risk för tandskador i form av frilagda tandrötter och tandlossning. Vi måste vara observanta även på snusets hälsorisker och betona att alternativet till rökning är inte snus utan tobaksfrihet.

Bengt Rosengren

VISIR-Aktuellt/Friskare liv är medlemstidning för **Riksförbundet VISIR.**

Utkommer med fyra nummer per år. Ansvarig utgivare: **Arne Stråby**, arne.straby@telia.com

Adressen till Riksförbundet VISIR: Hälsans Hus, Fjällgatan 23A, 116 28 Stockholm

Tel 08-591 282 11, Hemsida: www.visir.a.se E-post: visir@telia.com

Förbundsordförande: **Bengt Rosengren**, bengt.rosengren@spray.se

Grafisk produktion: **Asken media**, 031/ 0708- 87 16 17 Material per post till

Asken media, Box 126, 429 23 Kullavik. E-post: kjell@askenmedia.se

Tryck: Tryckkedjan, Mölndal 2005. ISSN 0282-0617

Tobaksodling och svenska cigarrer

Enligt Sydsvenskan har man börjat odla tobak i Skåne igen.

Ja, det är känt att i trakterna kring Åhus fanns en del tobakfält för så där 50 år sedan. Och går man tillbaka längre så fanns det många cigarr- och cigarettfabriker i landet, inte minst i Stockholm.

Sedan blev det mera stordrift, och priserna på råttobak som odlades i fattigare länder gjorde det olönsamt att odla tobak i Sverige. De många fabriken hade slagits samman. 1912 sammanfördes 49 företag till AB Svenska Tobaksfabriker. Tre år senare genomfördes tobaksmonopolet.

Men nu är monopolet borta sedan länge, och tydligen har man börjat odla igen och även tillverka cigarrer. Sydsvenskans artikel om detta andas optimism och duktig småföretagaranda. Det är text och bilder över fem helsidor, och rubriken är

"EN GLÖHET PASSION"

Jag tror väl inte att Philip Morris och andra tobaksjättar är oroliga för den konkurrensen. Förmodligen är dom glada över all publicitet som inte utmålar tobakstillverkare som giftmördare.

Arbetsförhållandena vid de svenska tobaksfabrikerna för 100 år sedan och mer var som regel mycket dåliga. Per Anders Fogelström har skrivit en del om detta i några av sina böcker. På 1890-talet skördades omkring 1000 ton tobak per år i Sverige.

En tobaksfabrik i Stockholm, Gustaf Nordströms, på 1890-talet.

Åhus cigarrer av märket Åhus-Hästens nära Sjölands skörd.

Två män. En tobaksskörd. Och om några månader exklusiva cigarrer. Kuba? Nej, Blekinge.
Text: Johannes Cleris
Foto: Håkan Røjder

EN GLÖDHET PASSION

Större delen kom från Skåne, men Stockholm stod för omkring 30 % av detta. Det fanns mindre tobaksodlingar bakom rödmålade plank långt in på 1900-talet. På Södermalm fanns en välkänd tobakslada nära Eriksdal, och vid det centrala stråket Götgatan låg Hellgrens cigarrfabrik, som sys-

selsatte många kvinnor. Först 1939 upphörde all tobaksodling i Stockholmstrakten, och i Skåne bärgades den sista kommersiella tobaksskörd 1964. Men nu har man alltså börjat igen...

Arne Stråby

Det unga Europa tycker till kring tobak

I somras hölls ett pressmöte på Kulturhuset. Ämnet var En presentation av Europeiskt ungdomsmanifest kring tobak

* Ska marknadsföringen av tobak, inklusive snus, begränsas ytterligare?

* Hur kan beslutsfattare bli bättre på att involvera unga människor i policyarbetet kring tobak?

* Har tobak blivit en icke-fråga inom det svenska skolsystemet?

* Vilka förslag har ungdomar i

Europa för att tackla tobaksproblemet?
EU-kommissionens kampanj Help for a life without tobacco bjuder in dig till en del av unikt Ungdomsmanifest där det unga Europa tycker till kring tobaksfrågan.

Ungdomsmanifestet har skrivits av The European Youth Forum som samlade till ett europeiskt ungdomsparlament i Bryssel för snart ett år sedan. Processen att ta fram manifestet har involverat inte mindre än 10 000 unga människor från EU: s samtliga medlemsländer.

I manifestet efterfrågar ungdomarna ett flertal långtgående åtgärder från Europas beslutsfattare, flera med relevans för

Sveriges fortsatta kamp mot tobaken. Bland annat nya grepp

för undervisning och utbildning i svenska skolor samt för att Sverige ska nå sitt mål att fram till 2014 halvera antalet unga som börjar röka eller snusa.

Deltagare var

- Marko Määttä, samordnare för Help for a life without tobacco
- Sanja Trkulja, svensk representant för The European Youth Forum
- Fredrik Söderhielm, A Non Smoking Generation
- Paul Nordgren, tobaksexpert Statens folkhälsoinstitut
- Emilé Clemens, kampanjansvarig, LBC Consortium.

TV-teatern bolmar vidare

Rökning på restauranger och i offentliga lokaler har försvunnit eller i varje fall blivit mycket sällsynt. Men på teaterscener och i film och TV bolmar man på som om inget har hänt.

VISIR har vid flera tillfällen anmält TV-program till Granskningsnämnden för radio och TV på grund av det myckna eller helt onödiga rökandet i vissa program. Tyvärr har det inte gett någon effekt än. Vi har aldrig fått gehör i Granskningsnämnden, och inom TV-teatern bolmar man vidare. Serien "Upp till kamp" som gick i TV1 fyra måndagar i början av hösten var ett tydligt exempel på detta. Alla rökte för det mesta, och i alla tänkbara miljöer, även på sjukhus och skolor. Enligt SVT:s policy och villkoren för sändningstillstånd ska programföretag ta hänsyn till radions och televisionens särskilda genomslagskraft och visa återhållsamhet med rökning, alkohol och andra droger. Men i "Upp till kamp" var det nära nog ett kontinuerligt rökande.

Serien utspelades med början på 60-talet och fram till slutet av 70-talet. Någon säger säkert att det var vanligare med rökning på 60-talet och då i de flesta lokaler. Ja, visserligen, då fanns ju inte VISIR... Men alla rökte inte ens på 60-talet. Det var en minoritet då också, kanske omkring 30 %. Men så var det inte i "Upp till kamp".

Vid det sista avsnittet var man framme vid slutet av 70-talet. Men då kom det mest extrema övertrampet, en kvinnlig läkare som hela tiden rökte tillsammans med sitt barn på morgonen när hon hade brättom och skulle iväg till dagis.

Så omedvetna och hänsynslösa läkare finns inte. Det är en förömläppning mot gruppen kvinnliga läkare att ha sådant med i en serie som kallades dokumentär! Mitt samvete bjöd mig att anmäla programmet till Granskningsnämnden. Även om utsikterna är dåliga så tycker man att de borde använda sitt förnuft och omdöme någon gång.

Arne Stråby

Beverly Hills förbjuder rökning på uteserveringar

Den lilla staden Beverly Hills, känd för det stora inslaget av filmstjärnor och andra kändisar i befolkningen, har förbjudit rökning på utomhusserveringar. Förbudet trädde i kraft den 1 oktober och syftar till att skapa en mer hälsosam miljö kring uteserveringarna.

Beverly Hills i Kalifornien omges helt av Los Angeles, men är en egen stad med en egen stadsstyrelse, city council, som i juni beslutade om det nya rökförbudet. Beslutsfattarna tyckte dock att det var bäst att vänta med att låta förbudet börja gälla till efter sommarturistsäsongen. Det fanns en oro för att rökande turister från bl a Europa skulle tveka att gå ut och äta om de varken fick röka inne eller ute på restaurangerna. Fyrtio procent av de fem miljoner besökare som kommer till Beverly Hills varje år kommer från andra länder.

Den nya bestämmelsen innebär att den som röker på utomhusserveringar kan tvingas att betala böter. Vid första överträdelsen av rökförbudet kan det handla om böter på etthundra dollar och vid upprepade överträdelser kan böterna bli fem gånger så höga

Funktionshindrade röker mer

Personer med funktionshinder röker i högre utsträckning än icke funktionshindrade och bör få bättre tillgång till rökavvänjningsstöd. Det framhåller en grupp amerikanska forskare som undersökt rökvanorna bland människor med funktionshinder i USA. Studien genomfördes på uppdrag av Centers for Disease Control and Prevention.

Var fjärde funktionshindrad amerikan röker. I den amerikanska befolkningen som helhet röker var femte.

Siffrorna baseras på en nationell studie 2004 där omkring 294 000 amerikaner från 18 år och uppåt telefonintervjuades om hälsa och levnadsförhållanden. Studien innefattar inte personer som bor på institutioner och av naturliga skäl inte heller dem som inte kan svara i telefon. Såväl fysiska som psykiska funktionshinder registrerades. Som funktionshindrade räknades personer som svarade att de var begränsade i sina aktiviteter på grund av fysiska eller psykiska problem och/eller att de hade hälsoproblem som krävde att de använde något speciellt hjälpmedel.

Till viss del skulle den högre andelen rökare bland funktionshindrade kunna förklaras av att personer med funktionshinder oftare är låginkomsttagare. I grupper med låga inkomster är rökning vanligare. Men även när forskarna jämförde funktionshindrade låginkomsttagare med icke funktionshindrade på samma inkomstnivå sågs en skillnad. 37

procent av de funktionshindrade med låg inkomst rökte, att jämföra med 23 procent av de ej funktionshindrade låginkomsttagarna.

- Funktionshindren spelar en egen roll, säger hälsoekonomen Brian Armour, en av forskarna bakom studien till nyhetsbyrån AP.

Personerna med funktionshinder hade, icke förvånande, fler sjukvårdskontakter än andra och hade oftare fått rådet att sluta röka. Mer än allmänna råd hade de dock sällan fått. Forskarna framhåller att det är viktigt för folkhälsan och hälsoekonomin att i större utsträckning erbjuda funktionshindrade kompetent rökavvänjningshjälp med individuellt anpassat stöd och användning av läkemedel vid behov.

Även i Sverige är andelen rökare högre i många grupper av funktionshindrade än i befolkningen som helhet. En tredjedel av männen och kvinnorna med rörelsehinder röker, enligt Statistiska Centralbyråns rapport från 2003, "Funktionshindrade 1988-1999". Bland personer med psykiska besvär röker 42 procent och bland mag-tarmsjuka kvinnor 33 procent.

Källa: Armour BS, Campbell VA, Crews JE, Malarcher A, Maurice E, Richard RA: State-Level Prevalence of Cigarette Smoking and Treatment Advice, by Disability Status, United States, 2004, Preventing Chronic Disease nr 4 2007

Publicerat den 5 oktober 2007

Svenskt snus gav magcancer i djurstudie

En internationell forskargrupp presenterar nya resultat från djurförsök som tyder på att svenskt snus kan framkalla magcancer. Framför allt i kombination med den vanliga magbakterien *Helicobacter Pylori* tycks snuset kunna leda till cancerutveckling i magsäcken.

Forskarrapporten, som publicerats i den vetenskapliga tidskriften *Carcinogenesis*, är ännu ett bidrag i den pågående diskussionen om hälsoriskerna med svenskt snus. En diskussion som blivit extra aktuell genom av snusproducenternas ansträngningar att lansera snuset på nya marknader. Delar av det folkhälsovetenskapliga etablissemangen uppmuntrar dessa ansträngningar med argumentet att snuset kan bidra till minskad rökning. Därmed skulle hälsoriskerna minska. Andra folkhälsoförespråkare framhåller att det går att sluta röka utan snus och att snusande visserligen är säkrare än rökning, men att hälsofarorna med snuset fortfarande är ofullständigt utforskade.

Till det som ännu är oklart hör vilka cancerrisker som det svenska snuset kan medföra. Forskare vid Karolinska Institutet publicerade tidigare i år en studie som visar att snusare har en fördubblad risk att drabbas av den allvarliga sjukdomen bukspottkörtelcancer. När det gäller magcancer har misstankar funnits om att snuset skulle kunna bidra även till denna cancerform, men det vetenskapliga bevisläget har varit otydligt.

Den djurstudie som nu publiceras av forskare i Sverige, Norge och USA visar att det finns all anledning att fortsätta studera sambandet mellan snus och cancer i magsäcken. Forskarna blandade musfoder med snuset General i en koncentration av 5-9 procent. Olika grupper av möss fick äta det snusblandade fodret i sex månader.

Resultatet visade att snus kraftigt ökade utvecklingen av förstadier till magcancer hos alla typer av möss i studien, och särskilt hos de möss som var infekterade med bakterien *Helicobacter Pylori*. Detta är en bakterie som är vanlig hos människor och som har samband med utveckling av såväl magsår som magsäckscancer.

Källa: *Carcinogenesis* den 11 oktober 2007

Nu finns VISIR som reflex!

Det kom ett brev till redaktionen...

Hon vill ha rökfri gägata i Östersund

Jag heter Elin Jonsson och är en vanlig tjej på 26 år. Efter gymnasiet arbetade jag ett par år åt ett dataföretag, men beslutade mig för att utbilda mig till lärare. Flyttade till Västerås och bodde där i 4,5 år och efter examen flyttade jag tillbaka till Östersund och fick senare en anställning vid ett gymnasium här.

Under hela mitt liv har jag varit avigt inställd mot nikotin och då främst cigaretter. I högstadiet hade jag vänner som föll för grupptricket och alltid stod i rökutan under rasterna. Jag kände mig stolt att jag lyckades stå utanför. Veldig tacksam idag att inte drabbas av det beroende som det medför. Senare stod jag nog bland dem som jublade högst när det blev rökförbud på krogar och restauranger. Tänk vilken lättnad! Det var ett stort steg i rätt riktning för oss övriga som valt att inte andas in den giftiga röken.

Jag ställde mig helt enkelt frågan - varför ska det vara allmänt accepterat att få röka överallt på offentliga platser? Varför måste vi ha skyltar som anger "Rökning förbjudet"? Det borde ju vara självklart att inte röka i stora täta folksamlingar, alldeles utanför ingångar, vid friskluftsintag, i busskurer etc. Men så är tyvärr inte fallet. För mig före faller det ologiskt.

Tanken med en rökfri zon på Gågatan i Östersund grundar jag på just det resonemanget. Jag vet ju att det är svårt att få till i praktiken, men man måste ju börja någonstans och därför anser jag att första steget borde vara att få upp ögonen på folk, att tänka efter

var man befinner sig när man behöver tända en cigarett.

Det intressanta i debatten som uppstod i våras var de argument som kom fram. Många som var positiva till förslaget lade fram bra argument som visade att det inte bara var jag som stördes av röken och att själva tanken med det hela var något som behövdes för att skapa en debatt och främja folkhälsan.

De som var negativa, däremot, tog det otroligt personligt och gick in i försvarsställning direkt och kunde inte alls förstå tanken kring det hela och kallade det förföljelse och annat.

Det som är tråkigt är att jag nästan blev utskrattad när det var telefonväkteri på radion morgonen när frågan skulle upp i kommunfullmäktige. Bara några få av mina arbetskamrater stöttade mig i min åsikt och höll med eller tog debatten. Dessutom kom frågan upp att det var dålig PR för skolan om jag sa var jag jobbade och folk drog paralleller. Därför har jag varit väldigt emot att ställa upp på bild i lokaltidningarna. Frågan väcker många känslor och det är tråkigt att man nästan ska känna sig bortgjord för att jag lagt in ett förslag utifrån vad jag känner. Det var ju upp till kommunen att ta upp frågan eller inte. Att det blev så stor uppståndelse kring det hela, ser jag bara som positivt. Som sagt, frågan har väckts och jag hoppas verkligen att det blir rökförbud åtminstone utanför ingångar och att attityden förändras. Den attityd jag främst pratar om är att många som känner sig "förföljda" av mitt förslag, hellre tänker om och ser det som att vi på något vis bör samsas om den plats vi vistas på och inte tända en cigarett där det finns många människor samlade på en liten plätt.

Elin Jonsson, lärare i Östersund, har skapat en debatt i staden. Hon vill att kommunen inför rökförbud på gågatorna.

anledningen att jag inte vet om det finns allergiker i min omgivning. Det finns så mycket att säga i den här frågan och jag hoppas verkligen att sista ordet inte är sagt ännu och att fler kommuner bör diskutera frågan att införa rökförbud på offentliga platser.

En vän till mig upprörs över den nonchalans som visas då hon försöker ta sig fram med barnvagnen på stan och dels måste ursäkta sig för att komma ut från ett varuhus och dels måste gilla läget att rök tar sig in i barnvagnen på ett enkelt sätt, men det är ju inte så enkelt för hennes barn att skruva upp AC:n där hon ligger.

(En barnvagn levereras inte med air condition (AC) så har röken väl kommit in i vagnen, tar den sig inte ut helt enkelt.)

Jag använder, exempelvis, inte parfym till vardags av den enkla

Elin Jonsson

Aktuellt på Gotland

Tobaksfrågan är fortfarande rykande aktuell på Gotland. En handlingsplan för förebyggande insatser mot tokak har tagits fram av friskvårdskonsulent Gunilla Dahl på Social- och omsorgsförvaltningen. På avdelningen jobbar 2000 personer. Och till beslut i oktober blev resultatet som går att läsa på kommunens hemsida.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningens medarbetare och chefer har i samråd beslutat att hälso- och sjukvården skall vara rökfri.

Hälso- och sjukvården skall vara en förebild i hälsofrågor och ingen patient, medarbetare eller besökare skall behöva utsättas för passiv rökning eller tobaksluft inom eller utanför hälso- och sjukvårdsförvaltningens lokaler.

Det innebär att samtliga av Hälso- och sjukvårdens områden är rökfria (rökning sker utanför området kring varje "ställe"), och ingen tobaksförsäljning sker på området.

I fjol rökte 19 procent av de gotländska kvinnorna, 15 procent

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDS-FÖRVALTNINGEN Policy angående tobak för Hälso- och sjukvården i Gotlands kommun

Tobakens effekter på hälsa är känd sedan länge och rökning är den vanligaste yttre orsaken till sjukdom och för tidig död i västvärlden. Kunskapen om hälsorisker med tobak och att nikotin är starkt beroendeframkallande växer ständigt.

Rökfri Hälso- och sjukvård fr o m den 1 september 2005

Inom Hälso- och sjukvården bedrivs hälso- och sjukvård med ambitioner att följa WHO konceptet "Hälsofrämjande sjukhus/sjukvård". En rökfri vård- och arbetsmiljö bidrar till ökad trovärdighet för vårt arbete. Sjukvården måste ses som en förebild i hälsofrågor.

Ingen patient, personal eller besökare ska behöva utsättas för passiv rökning eller tobaksluft på sjukhusområdet.

För att förhindra att tobaksrök tränger in i sjukhusets lokaler är hela sjukhusområdet en rökfri zon. Detsamma gäller förvaltningens övriga lokaler och områden kring dessa. Dessutom kommer all tobaksförsäljning inom förvaltningen upphörde 1 september 2005.

Personal

(Gäller även personal från andra förvaltningar och andra arbetsgivare med tjänstgöringsplatser inom eller i anslutning till Hälso- och sjukvårds-

förvaltningens lokaler, så kallat gemensamt arbetsställe). Rökning får endast ske utanför rökfri zon.

Rökning får endast ske på raster och är inte tillåten under arbetstid.

Personal med patientkontakt får inte röka i sina arbetskläder.

Personalen erbjuds kostnadsfri rådgivning och stöd i tobaksavvänjning. Nyanställd personal informeras om sjukhusets tobakspolicy.

Patienter

I patientkallelser skall framgå faran med rökning, fördelen med rökfrihet i samband med operationer och att rökfria zoner tillämpas i förvaltningen.

Patienter som vill röka hänvisas till områden utanför rökfri zon.

Patienter i slutenvård ska erbjudas kvalificerat stöd i tobaksavvänjning och nikotinläkemedel under vårdtiden.

Besökare

Rökning för besökare och entreprenörer som vistas i Hälso- och sjukvårdsförvaltningens lokaler får endast ske på områden utanför rökfri zon.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDS-FÖRVALTNINGEN

Jan-Olof Henriksson hälso- och sjukvårdsdirektör

Ju mer dina
sparpengar växer,
desto mer hjälp
hamnar i andras
fickor.

När du sparar i Humanfonden går varje år 2% av din fondförmögenhet till Riksförbundet VISIRs livsviktiga arbete, och 98% till dig. Vi försöker naturligtvis få dina pengar att växa så mycket som möjligt för att Humanfonden ska vara en bra affär för dig, men också för att så mycket hjälp som möjligt ska hamna i andras fickor.

Hittills har Humanfondens kunder bidragit med nästan 400 miljoner till ideella organisationer. Nu hoppas vi innerligt att Humanfonden får massor av nya sparare, att värdeutvecklingen blir minst lika bra som tidigare och att vi kan förmedla 400 miljoner till.

Minst.

HUMANFONDEN I SAMARBETE MED VISIR

BANCO

TEL 0200-23 00 40 • WWW.BANCO.SE

KONTAKTA BANCO FÖR RÅDGIVNING, INFORMATIONSBROSCHYR OCH FAKTABLAD. AKTIEMARKNADEN GÅR UPP OCH NER OCH VÄRDET PÅ ETT FONDINNEHAV KAN DÄRFÖR UNDERSKRIDA DET INSATTA BELOPPET. HISTORISK AVKASTNING ÄR INGEN GARANTI FÖR FRAMTIDA AVKASTNING.

Sprid SKURT PÅ DVD

För att kunna sprida fler DVD-filmer har priset sänkts från 125:- till 95:-/st. Porto tillkommer. Det finns 2 versioner. Mycket bättre utan tobak, för låg- och mellanstadium i 3 delar och 2 delar för högstadium och uppåt. Programledare i bägge är den populära Ingamay Hörnberg.

Dansk databas söker svenskt samarbete

Hur bra är vi egentligen på att hjälpa folk att sluta röka? För medarbetarna vid 357 danska rökavvänjningsenheter är det inga problem att hitta svar på den frågan. Enheterna är anslutna till den kliniska databasen Rygestopbasen, som nu även söker samarbete med Sverige.

Databasen började som ett forskningsprojekt 1999 och har utvecklats till en väletablerad nationell databas för rökavvänjning. De anslutna enheterna matar in uppgifter om alla sina klienter och kan sedan få ut informativa rapporter om sin egen och andras verksamhet. Hittills finns uppgifter registrerade om 41500 personer som försökt sluta röka med professionell hjälp. För varje person finns uppgifter om bl a ålder, kön, yrke, grad av beroende (enligt den sk Fagerströmskalan), vilken typ av rökavvänjning det handlade om (enskild eller i grupp?) och om nikotinläkemedel eller andra läkemedel användes.

Sex månader efter rökavvänjningen sker en telefonuppföljning och resultatet av denna registreras i databasen. Enheterna kan välja om de vill sköta uppföljningen själva eller låta den danska rökstoppslinjen ta hand om det mot ersättning.

Två företrädare för Rygestopbasen - kanslichef Mette Rasmussen och Hanne Tønnesen, forskningsansvarig vid Bispebjergs sjukhus - besökte nyligen Stockholm för att presentera sin databas för svenska tobaksavvänjare. Mötet hölls hos Centrum för folkhälsa/Tobaksprevention i Stockholms läns landsting. Inbjudna var företrädare för det tobaksförebyggande arbetet i regioner och landsting runt om i Sverige.

Någon motsvarighet till Rygestopbasen finns som bekant inte i vårt land. Danskarna föreslår nu att Sverige ska ansluta sig till deras databas mot en avgift på 100 000 euro per år.

- Rygestopbasen möjliggör fortlöpande utvärdering och kvalitetssäkring av arbetet med rökavvänjning. Genom att samarbeta kan vi också säkra kvaliteten mellan länderna och lära av varandra, sade Hanne Tønnesen.

Hon betonade att det inte handlar om någon forskningsdatabas utan om ett

verktyg som ska stödja rökavvänjare i deras dagliga arbete. Stor möda har lagts ned på att skapa formulär som är tydliga och går snabbt att fylla i samt enkla rutiner.

I Danmark finansieras verksamheten av staten. När Rygestopbasen nu försöker hitta samarbetspartners i andra länder, bl a Sverige, är tanken att den avgift andra länder betalar enbart ska vara kostnadstäckande. Databasen är inte vinstdrivande. Två norska rökavvänjningsenheter har redan anslutit sig och intresse finns i bl a Slovenien och Portugal.

Det danska förslaget kommer att diskuteras vidare bland de svenska tobaksavvänjarna och med berörda myndigheter.

Publicerat den 10 september 2007

EU-parlamentariker kräver skärpt tobakspolitik

Totalförbud mot rökning på arbetsplatser inom hela EU, strängare regler för tobakstillsetser och en ordentlig undersökning av tobakens kostnader på sjukvården. Det är några av kraven från ledamöterna i EU-parlamentets miljöutskott i deras bidrag till EU:s framtida tobakspolitik.

"En ansvarsfull politik kräver att man skapar en miljö där rökningen är avnormaliserad och som uppmuntrar rökare att röka mindre eller sluta helt...", skriver ledamöterna i miljöutskottet i sin rapport.

För att ta sitt ansvar föreslår miljöutskottet en lång rad åtgärder på EU-nivå, däribland:

- Klassificera tobaksrök i miljön som en cancerogen ämnesblandning av klass 1. - Inför, inom två år, ett generellt rökförbud på alla slutna arbetsplatser, inklusive serveringsbranschen, offentliga lokaler och i kollektivtrafik.

- EU-kommissionen bör undersöka de kostnader som rökningen medför på hälsovården och EU:s ekonomi.

- Förbud av tillsatser som är beroendeförstärkande, cancerframkallande, mutagena (kan orsaka genförändringar), giftiga eller kan skada fortplantningsförmågan.

- Tobaksproducenterna ska betala för nödvändiga bedömningar och övervakningar.

- Förbud mot försäljning av tobak till

minderåriga.

- Gör varningsbilder obligatoriska på tobaksprodukter som säljs i EU.

Dessutom vill miljöutskottet reglera skattenivån i de länder där tobaksprodukter är billigast och undersöka vilken skattepolitik som bäst minskar rökningen.

Omröstningen ligger grund för den rapport som hela EU-parlamentet ska rösta om i slutet av oktober. Oktoberrapporten är ett svar på den diskussion och remissrunda om EU:s framtida tobakspolitik som EU-kommissionen inledde i januari i år. Inget i rapporten är bindande, men den är en viktig signal till EU-kommissionen som sedan kan lägga förslag för rättsligt bindande EU-regler om tobak.

Ledamöterna i utskottet kritiserade också att parlamentet har avskaffat rökförbud i de egna lokalerna och kräver att ett nytt totalt rökförbud införs igen. Även parlamentets tjuvrökare får kritik: Ledamöterna "fördömer vissa ledamöters och anställdas bristande respekt för rökrestriktionerna i Europaparlamentet, t ex genom att röka i trappor eller i den öppna ledamotsbaren i Strasbourg."

En grupp ledamöter försökte få in positiva skrivningar om det svenska snuset och dess effekter. En av dem var den svenske ledamoten Christofer Fjellner.

- För att få ett rökfritt Europa är rökfri tobak en del av lösningen. De länder som har minskat rökningen mest är de länder där det finns rökfri tobak. Jag tycker att det är rent ut sagt puckat att inte titta på det.

Alla förslag med anknytning till snus och med antydningar om att det kan vara bra att ta bort EU-förbudet mot snus röstades dock ner i utskottet. Christofer Fjellner säger däremot att han har fått ett "halvlöfte" av rapportens författare, tysken Karl-Heinz Florenz (kristdemokrat) om att han ska jobba för en EU-studie om riskerna med snus jämfört med cigaretter.

Sara Ahnberg
Bryssel

Publicerat den 14 september 2007

KRAV PÅ OBLIGATORISKA LUNGTESTER

Gör det obligatoriskt att mäta lungkapaciteten hos alla rökare och före detta rökare över 45 år som har uppprepade luftvägsproblem!

Det kräver Hjärt-Lungfonden sedan undersökningar visat att den allvarliga lungsjukdomen KOL (kroniskt obstruktiv lungsjukdom) ofta upptäcks onödigt sent.

En halv miljon svenskar har KOL, som främst drabbar rökare. Sjukdomen gör att lungkapaciteten gradvis försämras och kan i värsta fall leda till svår funktionsnedsättning och till döden. Dödligheten i KOL ökar i Sverige och i världen. Varje år dör ca 2500 personer i vårt land av KOL.

Den enda behandlingsmetod som effektivt bromsar sjukdomsutvecklingen är att sluta röka. En majoritet av vårdcentralerna har den utrustning som behövs för att mäta lungfunktionen med sk spirometri och upptäcka KOL.

Ändå görs testet, framhåller Hjärt-Lungfonden, för sällan och många får därför inte sin KOL-diagnos förrän stora delar av lungorna är förstörda.

- Tidig diagnos av KOL räddar liv och lungfunktion, men i dag missar sjukvården KOL-patienterna. En nyligen gjord undersökning visar att många människor har oupptäckt KOL och det finns patienter som har förlorat mer än halva sin lungkapacitet när de får sin diagnos, säger Kjell Larsson, professor i lungmedicin och ledamot i Hjärt-Lungfondens Forskningsråd.

Hjärt-Lungfonden kräver att spirometri i riskgruppen ska bli lika självklart som att ta puls eller blodtryck. Organisationen kräver också en kraftig utbyggnad av antalet astma-/KOL-mottagningar i primärvården.

- Nästan all dödlighet i KOL kan förebyggas om patienterna hittas i tid och lyckas sluta röka. Tidig upptäckt skulle både minska lidande och vara samhällsekonomiskt lönsamt. Socialstyrelsen har tagit fram bra behandlingsre-

kommendationer, men följer inte upp hur de används i vården, säger Kjell Larsson.

Samtidigt som Hjärt-Lungfonden presenterar sina krav förbereds i Stockholm en stor aktivitet för att öka medvetandet om KOL. Fredagen den 14 och lördagen den 15 september kunde alla som ville testa sina lungor med spirometri göra det gratis på Centralen. Mätningen går till så att man andas ut allt vad man kan i ett munstycke, en dator räknar sedan ut lungkapaciteten. 18 testbås i Centralhallen bemannades av 60 sjuksköterskor och läkare. Ett av målen är att sätta världsrekord i antal lungtester av allmänheten.

Lungtestet arrangeras i samband med att 15 000 lungläkare från hela Europa samlats till kongress på Stockholmsmässan i Älvsjö den 15-19 september. European Respirator Society håller sin 17:e kongress.

Publicerat den 11 september 2007

Gunnar Edgren har lämnat oss

VISIR miste i slutet av augusti en av våra duktiga och hängivna medarbetare. Gunnar Edgren drabbades av en cancer som fick ett snabbt förlopp. Den upptäcktes i juli, och han informerades oss i början av augusti. Vi hoppades på den behandling han skulle få, men det var för sent. Redan den 23 augusti lämnade han jordelivet.

Gunnar hörde till de verkliga eldsjälarna i VISIR. Han var medlem sedan mer än 30 år, och han har ingått i styrelser både inom förbundet och Stockholmsföreningen. Hans aktuella positioner var revisor i förbundet och vice ordförande i Stockholmsföreningen. Vid våra förbundsmöten satt han ofta ordförande och ledde förhandlingarna med stor skicklighet.

Gunnar var också ovärderlig som vår expert på allt som har med datorer att göra. Han arbetade med datorer i sitt yrkesliv som IT-expert på ett företag. Han ställde alltid upp ideellt för VISIR när man på kansliet hade problem. Inköp, installation, programvara, allt kunde han ordna. Ibland kunde han lösa problemet genom ett telefonsamtal, men om inte det gick så kom han till kansliet och grejade det hela. VISIR:s medlemsregister, hemsida, inläggningen av VISIR-aktuellt som länk till hemsidan, allt gick bra tack vare Gunnar.

VISIR sände krans och var förstas med på begravningen. Vi saknar Gunnar men jobbar vidare i hans anda.

Arne Stråby

Nätverket för Tobaksprevention

VISIR, tfn 08-591 28 211,

E-post: visir@telia.com

www.visir.a.se

Cancerfonden, tfn 08-744 10 00,

www.cancerfonden.se

Hjärt-Lungfonden,

tfn 08-566 242 00,

www.hjart-lungfonden.se

En Rökfri Generation,

tfn 08-10 93 00,

www.nonsmoking.se

Läkare *mot tobak*, 08-677 10 90

Lärare mot tobak, 08-677 10 90,

www.teachersagainststobacco.org

Sjuksköterskor mot tobak,

tfn 08-677 10 90

Stiftelsen Laryngfonden,

tfn 08-655 40 01

Farmaci mot tobak,

tfn 08-677 10 90

Klarspraksdebattörer och klarspraksympatisörer runt om i hela Sverige !

Den 9:e januari 2004 la ledningen för Sveriges Radio mot våra högljudda protester ner debattprogrammet Klarspråk i Riksradios P1 och ersatte Klarspraks sändningstider med den för konstruktiv samhällsdebatt helt värdelösa kortversionen av "Ring P1",

Under snart fyra år har vi i Nätverket Klarspråkare, som bildades i början av 2004, försökt påverka SR-ledningen att återupprätta Klarspråk. Bl.a. genom vår hemsida www.klarsprakare.se och ett Öppet brev, som hittills har drygt 800 undertecknare.

En protestskrivelse mot nedläggningen som SR-ledningen, nu efter fyra år inte har besvarat, trots att den är skickad dels brevlades, dels via e-mail och dessutom personligen överlämnad vid en paneldebatt i mars 2004 på ABF i Stockholm.

Vi accepterar inte att vi inte längre har möjlighet att föra konstruktiv samhällsdebatt oss lyssnare emellan i det etermedia, Public service, som ska vara till för och med oss lyssnare/licensbetalare.

Debattprogrammet Klarspråk i riksradios P1 var en viktig del i radiolyssnarnas yttrandefrihet och möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter. Nu har vi fått uppleva snart fyra förlorade år med den för konstruktiv klarspraksdebatt oanvändbara kortversionen av "Ring P1" och debattklimatet i P1 har radikalt försämrats.

Intill dess att SR-ledningen tar sitt förnuft till fänga ser vi Klarspråkare oss tvungna att försöka att återskapa Klarspråk i egen regi via Närradio och Web-radio. Därför uppmanar vi nu alla gamla och alla nya Klarspraksdebattörer att till att börja med vässa pennan och skriva ner manus i ämnen som ni känner angelägna, på det sätt som vi gjorde före 2004.

Skicka ditt manus via e-mail till klarsprakareklar@yahoo.se eller via vanlig post till : Klarspråkare, Klarspraksmanus, Box 9083, 126 09 Hägersten.

Avsikten är att vi tillsammans med utgångspunkt från inskickade manus ska göra debattprogrammet i Klarspraks anda, som ska sändas via Närradio och Web-adio.

Hittills har vi etablerat samarbete med Tyresöradion och med Radio Roslagen och har samarbete med Radio Berg i Jämtland på gång. Avsikten är att vi skall upprätta en telefonsvarare dit inlägg kan ringas in, på samma sätt som Klarspråk var upplagt på den tid när det begav sig. Men tills vidare kommer ni att få möjlighet att spela in era manus genom vårt samarbete med när radiostationerna.

Välkommen tillbaka till Klarspraksdebatten!

Vi har nu också embryot till föreningen Klarspråk, som vi välkomnar er att bli medlem i. Vi emottager tacksamt intresseanmälningar till ovanstående adresser, intill dess att vi har upprättat ett konto dit medlemsavgifter kan skickas in.

Bo Hellgren Klarspråkare sedan början av 1990-talet.

En ful annons

Från vår trogne medlem Lars Claesson i Lund fick VISIR en annons med en jättestor cigarr. Tobaksreklam är ju förbjuden menade han, anmäl till Konsumentverket.

Ja, det förbudet gäller. Men tittar man närmare på annonsen så gör

den rent formellt inte reklam för cigarrer utan för ett kommande nummer av Syd-svenskan. Där ska det komma en artikel om tobaksodling och cigarrtillverkning i Skåne. Och det gjorde det minsann! Där står vi nog maktlösa. Tobaksreklam är förbjuden. Men att skriva positiva artiklar om tobaksodling och cigarrtillverkning är tyvärr inte förbjudet. Där kan man ha mycket så kallad text-reklam för tobaksvaror utan att bryta mot lagen. Att illustrera reklam för Sydsvenskan med denna fula cigarr är ganska fullt tycker VISIR. Det påminner väl lite om reklam för allsköns artiklar som det står Camel eller Marlboro på, även om det inte är riktigt jämförbart.

Arne Stråby

Rökning på balkong och i trädgård

Miljödomstolen i Växjö har behandlat den kontroversiella frågan om rökare som står en granne med sin rökning. Det gällde här inte balkongrökning, som är ett vanligt problem, utan rökning i en trädgård. Det var två grannar i Åkarp som inte var överens om detta.

Utslaget var både överraskande och glädjande. Miljödomstolen gick på den klagandes linje och förbjöd rökaren att röka på vissa ställen i sin trädgård närmare än nio meter från granntomten. Grannen var särskilt känslig för tobaksrök och hade hävdade att han måste använda andningsskydd om han ville vara ute samtidigt som den rökande grannen. Det lät nästan för bra för att vara riktigt sant, och det var det också. Det gällde inte så länge i alla fall. Den rökande grannen överklagade till miljööverdomstolen, som upphävde miljödomstolens beslut om omedelbar verkställighet.

Även miljööverdomstolens beslut kan överklagas, och det har skett. Frågan ligger nu hos Högsta domstolen.

Miljödomstolarna är en ganska ny inrättning som följd av den nya miljöbalken från 1999. Det finns fem miljödomstolar i landet: Nacka, Vänersborg, Växjö, Umeå och Östersund. Administrativt är de en del av tingsrätten i dessa städer. Miljööverdomstolen är samordnad med Svea hovrätt, och dit kan dessa domstolars beslut överklagas. För en sista och slutgiltig prövning finns Högsta domstolen.

VISIR får ofta frågor om balkongrökning. Många känner sig besvärade av att en granne röker på sin balkong, ofta i våningen under eller ibland balkongen intill om avskärmningen emellan är dålig.

Det vore bra om någon miljödomstol kunde ta upp balkongrökning till behandling. Den borde vara mer påträngande än rök från en villaträdgård.

Visserligen får man hålla med om att föräldrar med barn i hemmet gör barnen en tjänst om de går ut på balkongen i stället för att röka inomhus. Men bäst vore att sluta helt. Barn har rätt till en rökfri uppväxt. Rökande föräldrar ökar deras risk att bli rökare själva med därav följande hälsobesvär och förkortad livslängd.

Arne Stråby

Margaretha och Paul hyllas med bok och seminarium

För oss som arbetar mot tobaksbruket är det oundvikligt att möta namnen Margaretha Haglund och Paul Nordgren då och då. De har jobbat länge med upplysning och även kampanjer mot tobaken vid Folkhälsoinstitutet och dessförinnan Socialstyrelsen och för Paul även vid dåvarande NTS, Nationalföreningen för upplysning om tobakens skadeverkningar.

Margaretha och Paul har verkligen arbetat hängivet för sin sak. De blev aldrig några grå byråkrater.

Vid Folkhälsoinstitutets flyttning till Östersund följer de dock inte med men kommer att fortsätta inom området som konsulter. Yrkesföreningar mot Tobak har tagit ett initiativ och gett ut en bok med den talande titeln "Livräddarna" för att hylla Margaretha och Paul för deras insatser och samtidigt beskriva vad de och en del andra har gjort under åren. Boken presenterades vid ett seminarium i Svenska Läkarsällskapets lokaler i Stockholm den 26 september.

Författare till boken är Carl-Olof Rydén, som många känner som den som har skött den viktiga sajten www.tobaksfakta.org på Internet under många år.

I förordet framhåller för Yrkesföreningarna Lena Sjöberg som ordförande och Göran Boëthius som kanslichef att boken är en framgångshistoria men också beskriver dagens brister. Målet är ett rökfritt samhälle, som också bör vara ett tobaksfritt samhälle. Läsaren får en god inblick i vad som har hänt på tobaksområdet

från 1970-talet och framåt, vilka aktörerna är och har varit och hur tobakslagen kom till. Historien om hur tobakslagen kom till är mycket intressant med

pet medverkade också flera utländska gäster, som Elizabeth Tamang (Italien), Tapani Piha (EU-kommissionen) och Luk Joossens (Belgien). I samband

Gunilla Bolinder (stående) lyssnar här till Carl-Olof Rydén.

många politiska turer. Dess föregångare, myndighetsreglerna om Begränsning av tobaksrökning, som Arbetarskyddsstyrelsen och Socialstyrelsen gav ut 1983, behandlas också men mera kortfattat. Det var en del turer kring dem också, och de var nog en nödvändig start för arbetet att få en tobakslag till stånd. Arbetsmiljön behandlas något men främst i samband med rökfria restauranger, som vi fick ganska nyligen. Där var det arbetsmiljön och facket omsvängning mot rökförbud som föll avgörandet.

Vid seminariet på Läkarsällska-

med en buffet som serverades efteråt blev det många hyllningstal och vackra ord som kom Paul och Maggan till del. Ja, det var de verkligen värde. VISIR instämmer helhjärtat. Carl-Olof Rydén har gjort ett utmärkt arbete med denna bok. Han har gått till källorna och dragit fram en hel del intressant, och som sammanställning av det som hänt på tobaksfronten är den värdefull. Yrkesföreningar mot tobak är också värda allt tack för att den har kommit till.

Arne Stråby

SLUTA-RÖKA-LINJEN

RING 020-84 00 00

Cancerfonden, Folkhälsoinstitutet, Hjärt-Lungfonden, Apoteket AB och Centrum för Tobaksprevention

--- Help - for a life without tobacco Hjälp-för ett liv utan tobak

Kolmonoxid (CO) är en av de giftiga gaser som finns i tobaksrök. Sedan mars 2006 har kolmonoxidtester utförts på över 111 000 rökare och icke-rökare i EU:s samtliga medlemsländer inom ramen för EU-kommissionens anti-rökkampanj HELP. Studien visar att icke-rökare i länder som infört rökförbud inomhus på offentliga platser och serveringar har lägre kolmonoxidhalt i utandningsluften än icke-rökare i länder utan rökförbud.

Kolmonoxid är en luktfri och osynlig gas som påverkar blodets syretransporterande förmåga och på sikt skadar blodkärl med försämrad blodcirkulation som följd. CO bildas vid all förbränning såsom i trafiken eller när man röker en cigarett. Gränsen för accepterad CO-förening i luften i europeiska städer är 8,5 ppm (miljondelar) CO.

Att också passiv rökning är skadlig är numera väl känt. Bland annat har en svensk studie visat på positiva hälsoeffekter hos serveringspersonal efter att Sverige år 2005 införde rökförbud på serveringar.

Nu visar resultat från HELP-COmdg-studien på samband mellan rökförbud och mindre CO i utandningsluften hos medborgarna överlag. De länder där icke-rökare visar minst CO-halt i sin utandningsluft är länder som infört rökförbud inomhus på offentliga platser och på serveringar

och som tillämpar begränsande lagstiftning för att stävja tobaksbruk. Medelnivån för CO i utandningsluften är hälften så hög bland icke-rökarna i dessa länder jämfört med länder där man inte har infört rökförbud och har få restriktioner. Länderna där icke-rökare visar lägst medelnivå CO-halt är Irland, Finland, Danmark, Storbritannien, Frankrike och Sverige. Kolmonoxid är en mycket skadlig gas och ett av de vanligaste sätten att komma i kontakt med gasen är genom cigarettök.

Resultatet av studien tyder på att

rökförbud, höga tobakspriser och andra begränsningar är viktiga åtgärder för att sänka CO-halten hos Europas invånare eftersom det leder till betydligt mindre passiv rökning, säger

Göran Boëthius, överläkare, docent och ordförande i Läkare mot Tobak 070-642 51 17
goran.boethius@jll.se

Höga CO-halter hos rökare i Europa

Medelvärdet kolmonoxid i utandningsluften bland rökarna i Europa är 17,5 miljondelar (ppm). Det är dubbelt så högt jämfört med en accepterad nivå på 8,5 ppm för god luftkvalitet i europeiska städer enligt EU:s regler. Enligt undersökningen räcker det med att röka en till fem cigaretter dagligen för att komma över den nivån.

HELP-COmet-studien leds av Bertrand Dautzenberg, professor inom hjärt- och lungmedicin på Pitié-Salpêtrière hospital i Paris. Studien baseras på CO-tester tagna vid mer än 400 tillfällen i EU:s medlemsländer inom kampanjen HELP - för ett liv fritt från tobak.

Tobakens barn

Som inledning till rökfria veckan visade Sveriges Television filmen "Tobakens barn". Det är en dokumentär film av Sven Irving, en skakande sanning.

Filmen skildrar hur de multinationella tobaksbolagen cyniskt utnyttjar människor i fattiga länder, både barn och vuxna. Man behöver dem på två sätt: som billig arbetskraft på tobaksplantager och som konsumerter. Särskilt upprörande är det att se hur barn utnyttjas.

Många skadas av bekämpningsmedel, som de tvingas använda. Odlarna får lån för att kunna köpa konstgödsel och bekämpningsmedel. Sedan är de fast, de odlar och tar in sina barn i arbetet för att kunna odla och skörda tillräckligt. Men priserna på råttobak faller när fler blir tobaksodlare. De har fastnat i en skuld-fälla.

Barnarbete skildras i Malawi och Brasilien. Malawi är ett av Afrikas fattigaste länder. Landet är mycket beroende av sin tobaksodling. Råttobak svarar för 70 % av landets export. På plantagerna arbetar många barn. Det är odlarnas familjer. Odlarna får så dåligt betalt för tobaken att de måste låta sina barn hjälpa till. De kan då inte gå i skolan. Liknande förhållanden råder på tobaksplantager i Brasilien. Tobaksbolagen vet mycket väl att barn arbetar där, men de säger att det bara är vuxna som är an-ställda.

Och när filmarna vill intervjua tobaksbolagens informationsansvariga så säger alla nej, nej och åter nej.

Från Bangla Desh ges exempel på hur tobaksbruket håller nere människor i fattigdom. En flicka, Bobby 9 år, säger att om hennes pappa inte rökte så skulle de ha råd att köpa saker som de inte kan få nu. Hon skulle vilja ha frukt, men de har inte råd med det. Pappan intervjuas också, och han medger att han röker för en hel del, upp till halva dagsförtjänsten ibland. Han röker amerikanska cigaretter, för "folk ser ner på de lokala märkerna!"

"Tobakens barn" borde visas överallt, särskilt för de ansvariga inom EU som beviljar EU-stöd till europeiska tobaksodlare. Det hjälper tobaksbolagen att hålla nere priserna. Tobakens olycksbarn får nog aldrig äta någon frukt, de kan aldrig få ett bra liv så länge tobaksbolagen regerar.

Arne Stråby

Tobak är det största hotet mot folkhälsan inom Europa.

Fler än 650 000 dör av tobaken varje år. Denna siffra inkluderar 19 000 som aldrig har rökt själva. I syfte att tackla problemet lanserade EU-kommissionen en av världens största antirökkampanjer 2005 under namnet **HELP?** for a life without tobacco. Kampanjen genomförs med hjälp av en rad olika kommunikationsaktiviteter som TV-reklam, Internet, engagemang av unga människor från alla EU-länderna samt en road show där allmänheten har möjlighet att testa Kolmonoxidhalten i sin utandningsluft.

EU-kommissionen öronmärkte 72 miljoner Euro för kampanjen mellan år 2005 och 2008. Ungdomar (15-18 år) samt unga vuxna 18-30 år är den huvudsakliga målgruppen.

EU-kommissionären för hälsa och konsumentskydd Markos Kyprianou sade vid lanseringen av kampanjen: Ohälsa och död som orsakas av rökning kostar EU-länderna 100 miljarder Euro årligen. Prevention och informationskampanjen som **HELP?** är en investering i en hälsosammare och ljusare framtid för våra medborgare. Förutom att kommunicera en tobaksfri livsstil till unga människor så uppmärksammar kampanjen farorna med passiv rökning och stödjer utvecklingen mot rökfria allmänna plaster?.

Åtta av tio rökare börjar när de är i tonåren. När de väl är fast i beroendet så tar det dem till en för tidig död. Årligen dör 650 000 EU-medborgare från tobaksrelaterade sjukdomstillstånd. Jag är fast besluten att göra allt jag kan för att få unga människor att inte börja röka och hjälpa de som redan röker att sluta med sin ovana innan den förstör deras hälsa. Jag vill se en genomgripande förändring i vårt samhälle där rökfritt blir normen och där de som röker är en försvinnande minoritet?

Pressmeddelanden, pressmaterial, logotyper och bilder kan laddas ned från kampanjens hemsida: www.help-eu.com.

VISIR på Hälsadagen i Malmö

Den 18 oktober arrangerades en dag för hälsa på Stadsbiblioteket i Malmö. VISIR Skåne var med där och hade en egen monter. Det var Siv Malmberg, Gertie Nordqvist och Eivor Svenonius som stod där. Man delade ut material och spred information hela dagen med början klockan 10. Malmö stad var arrangör och bjöd på lunch för dem som var med. VISIR hade ett bord fyllt av broschyrer, is-skrapor, kundvagnsnycklar och knappar med olika text, som delades ut. Man hade också satt upp affischer med rökfria budskap.

Gertie kan berätta:

- Det började strömma till människor så snart dörrarna öppnades. Många var invandrare. Jag tror att de som går på någon kurs för invandrare i Malmö var inbjudna. En del talade inte så mycket svenska, men de var intresserade och ville gärna ha knappar och annat som vi gav dem. Vid vår sida var ett bord där staden hade broschyrer på många olika språk om tobak och vi hade också en del av det materialet hos oss. Vårt material tog i stort sett slut under dagen. Siv och Eivor körde det som var kvar tillbaka till VISIR-lokalen efter dagens slut.

Ja, VISIR Skåne hör till våra mest aktiva, det känns bra att veta att man jobbar bra där.

Arne Stråby

VISIR på Stockholmsmässan

Vecka 47, den 18-24 november, är sedan länge Rökfria veckan. VISIR:s Stockholmsförening hade under den veckan en monter och utdelning av material och information på Stockholmsmässan i Älvsjö. Det var vid SACO-mässan den 22-23 november. Det var gymnasieungdomar som var särskilt inbjudna och dominerade bland besökarna.

Det var Bo Hellgren, Christina Rimaues-Elgström, Gullan Jakobsson och Yvonne Berling som hjälptes åt och ställde upp för VISIR, delade ut material och pratade med folk de båda dagarna.

Närmaste granne till VISIR var Musikshögskolan, där det ibland bjöds på sång, musik och dans.

Arne Stråby

Gullan Jakobsson, Christina Rimaues-Elgström och Bo Hellgren på SACO mässan i Älvsjö.

Bild Arne Stråby

Saxat från Metro

Förbud rökning på allmän plats

Att jämföra rökning med gnäll på bussen, tunnelbanan och krogen är helt otroligt. Rökning är ju skadligt för dem som inte röker. Att tillåta rökning på offentliga platser är för mig helt sjukt. Om man tycker att folk pratar för mycket när man åker kollektivt finns ett lätt botemedel för den egoistiske som inte klarar av andra människor. Ta bilen. Mina föräldrar rökte två paket cigaretter per person och dag inomhus under hela min uppväxt. De sa att de inte rökte i mitt rum i alla fall. Så jag har vant mig vid alla rökares ursäkter. Mina föräldrar förstår inte varför jag fick astma när jag växte upp, nedsatt lungkapacitet och är överkänslig mot rök.

MIKAEL

Tobaksrökning blir aldrig hänsynsfullt

"Rökare i skogen" och alla andra rökare och icke-rökare måste inse är att tobaksrökning är och kan aldrig utövas på ett hänsynsfullt sätt. Tobakens skadeverkningar är hänsynslös i första hand mot rökarna i andra hand mot icke-rökarna, det vet till exempel Hagge Geigert i sin himmel. Därför är det mot tobaksbranschen och deras cyniska spekulation i människors ohälsa vi rökare och icke-rökare ska rikta vår ohälsa. Det var olyckligt att utomhuserveringar undantogs från tobaksfri-reformen 1:a juni 2006, men informellt kan vi tillsammans komma överens om att rätta till den olägenheten.

RÖKARE MOT TOBAK

Kaféer diskriminerar oss icke-rökare

Intog en middag igår på en uteservering inne på en gägata i stan. Solen sken, fåglarna kvittrade, folk spatserade i lugn takt förbi. Känslan av att befinna sig utomlands infann sig nästan. Men, det fanns ett smolk i glädjebägaren, ett litet irriterande fenomen som gjorde att vi ganska snabbt efter maten betalade och gick därifrån. Vi röker nämligen inte. Och i dagens läge, när rökning inte längre är tillåten innepå krogarna, får vi som valt att hålla oss undan

från röken vackert sitta inomhus, utan sol och utan fågelkvitter, för att slippa röken. Alltså, jag har ingen lust att bli hänvisad till krogen enbart vintertid för att slippa röken. Kunde man inte i lagändringen ha lagt till en klausul om att restaurangerna måste ha ett rökfritt område även utomhus, så kunde vi ickerökare slippa skitiga, stinkande askkoppar, rökare vid bordet bredvid och så vidare? Varför ska inte även jag kunna få njuta av solo ch värme och fågelkvitter när jag väljer att gå ut och äta på restaurang? Jag känner mig diskriminerad.

LOCA

Det är dumt att röka, när det finns så mycket annat dumt man kan göra, som inte är så dumt.

Ur Lilla Fruntimmers boken med tillstånd av Gunilla Dahlgren

Nigeria stämmer tobaksbolag!

290 miljarder kronor. Så mycket vill landet Nigeria ha av British American Tobacco som tillverkar bland annat Lucky Strike och Philip Morris (Marlboro) och International Tobacco Ltd.

Stämningen grundar sig på att tobaksbolagen ska ha lockat barn och ungdomar att börja röka.

Världshälsoorganisationen WHO uppskattar att en av fem unga nigerianer röker. Förutom pengarna kräver Nigerias regering att tobaksbolagen stoppar all försäljning till barn och reklam riktad till dem.

Tidigare i år stämde Nigeria läkemedelsjätten Pfizer på 7 miljarder dollar, 45 miljarder kronor, då företaget ska ha testat ett läkemedel mot hjärnhinneinflammation i landet som visade sig ha stora biverkningar.

Metro

Lösningen till korsord 9 från juni 2007

		LH -77	NY VÄG- VISARE	BAK- SLAG	ÖV- NING	HERR HOS PIPP	MILD ED	ÅTER- ORD
	→	G	R	E	N	A	R	
LITEN PÅ FRANSIA		P	E	T	I	T	E	
→	S	K	Y	L	T			DRÖM- KRAFT
BE- SVÄR- LIG		B	R	Y	D	S	A	M
KOMBI- KER	FALL		B	R	Ö	L		
→	H	Ä	R	→	Ä	R		
	B	E	R	O	E	N	D	E
HÄDE OMT		L	E	D	→	D	E	T
VASEN		A	N	D	E			
NEO- DYM		N	D	→	R	Ö	K	F
SPÅRTKÄD		E	K		S	L	Ö	
→	I		N	A	T	U	R	E
BULLARBETONA		B	A	K	E	N		
TÄLLEN		T	O	T	T			
→	Ä	L	L	I	D			
THOMAS MED DI		L	E	V	A			

VISIRs 10:de korsord

The crossword puzzle grid is as follows:

					LH -07	SÖDER	LÅNGTAR BARNEN TILL	HAR SOVIT LÅNGE	ÖREBRO TIDNING	SNYGGT	GJORDE ROADE
					GÖRS MÅNGA STYCKEN I JUL						
					BLAD FÖR MATTE	Y R					
					KANSKE I FÄRA- KLÄDER				YTA * LUR- SAMMAN- TRÄDET *		
					NÖTTA						
					VRIDA						
	SÄKER- HETS- SAK !	KAN MAN FÅ SKAV AV	FÖRST	FÖLJER M I	FÄRG- NYANS OM OSS						
											TAR TAG
ÅTER			TUNN ÄR VÄL GRANEN			UTGAV SKRIFT					
KALLE					HÄR STJÄRNA LEKFULL			KURAGE TORK- TYP			
NORR		FORMER		STÄMMA ÖVER			VAGLAG KILLENS				
HÖG					FÄLLE					FÖR HÄLSO- KOST	SKYNDA
"MILD ED"						FRAM- FUSIG	HUNNER- KUNG KAN MAN SKINKA		FIN I HÄR		
PUH- KOMPIS			L Ä G E	UTGÅNG HÄR SPRÅK- KURSER					NÄMN- DE		
KALLAS RYSARE IBLAND											LUF- SENS LADY
KOTT- TRÄD			NU OFTA PÅ DVD π						BOKDEL EFTER ANTAL		
TROSS				ÖVNING							
MAJ-MAN					ARGON				HÖJD- PUNKT		

Korsord från kansliet

Leili Hägg har konstruerat även detta korsord för VISIR's läsare.
 Lösning nr 10 publiceras i nästa nummer av VISIR Aktuellt mars 2008.

Riksförbundet VISIR
Hälsans Hus
Fjällgatan 23B
116 28 Stockholm

En rökfri VISIR-kämpe i Väst

Han har aldrig tänt en cigarett och det kan han tacka sitt stora idrottsintresse för.

Arne är en välkänd person runt Brunnsbotorget på Hisingen där han bor. Och vid det här laget vet alla att han gärna skyltar med sin medverkan i VISIR. Plastpåsen, som han oftast har med sig, innehåller flera olika foldrar och affischer som talar om ett rökfritt liv. Och det har Arne alltid haft.

Han började redan som 8-åring träna frisksport. Och rök eller alkohol som tonåring fängade inte hans intresse.

- Att tobak i alla former är skadligt fick jag lära mig på en kurs som Göteborgs sjukvårdsförvaltning bjöd in till, i början av 80-talet. Att jag som gammal idrottman skulle drabbas av benskörhet var inget som lockade. Alltså var det lätt att avstå från allmän påverkan och avstå från tobak.

Min far rökte faktiskt men som jag kommer ihåg, väldigt lite.

Arne har gått den långa vägen i yrkeslivet.

Först som lärling i 7 år och sedan utbildad restaurang-konditor. Han gjorde Göteborgs godaste winerbröd när det begav sig.

Sina 32 år som medlem i VISIR ångrar han inte.

Kjell Hedlund Text&Foto

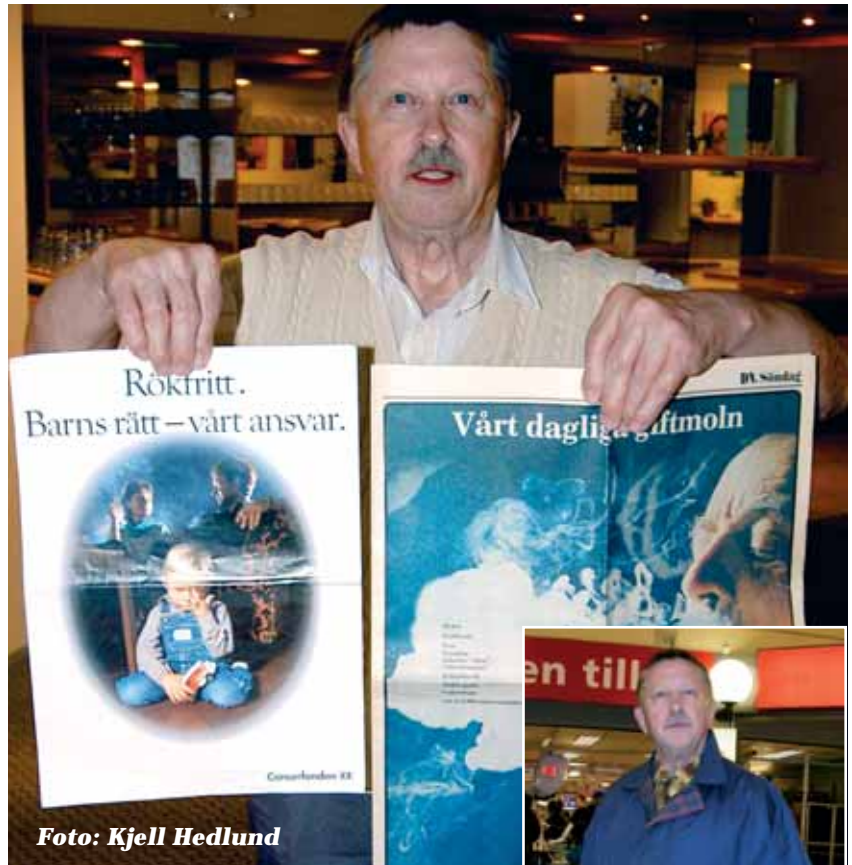

Foto: Kjell Hedlund

Arne Berglund i Göteborg går sällan ut utan sin plastpåse från VISIR. Han har varit trogen medlem sedan 1975.

- Tobak bryter ner många organ i kroppen, det fick jag lära mig tidigt. Och det har jag fått bekräftat senare i livet, säger han.

Riksförbundet VISIR (Vi Som Inte Röker) är en ideell förening, politiskt och religiöst fristående, som är helt beroende av medlemmarnas stöd. VISIR arbetar för fler rökfria miljöer och för att ingen mot sin vilja ska utsättas för tobaksrök. Tillsammans med sina läns- och lokalföreningar bedriver VISIR ett informations- och opinionsbildande arbete runt om i landet.

BLI MEDLEM NU! Årsavgift, som inkluderar 4 nr av VISIR Aktuellt, huvudmedlem 150 kr, familjemedlem 30 kr, ungdom upp till 25 år 50 kr, skolor och organisationer 300 kr. Postgiro 60 94 07-2.

Adress: VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 A, 116 28 Stockholm.

Tel 08-591 282 11, E-post:visir@telia.com Hemsida: www.visir.a.se

